

[Leibniz a „božské stroje“]

Leibniz chybně prohlašuje, že „složená věc není nic jiného než nahromadění neboli *agregát* jednoduchých“ (*Monadologie* § 2, česky s. 156). Pokud netrváme na slovním znění („složiti“ totiž vskutku znamená shrnout na hromadu, eventuálně nějak vnějšně uspořádat, kdežto zde jde o složenost např. organického těla, jak se o něm zmiňuje Leibniz např. v § 63. a násl.; Leibniz tu zůstává pod vlivem Descartovým, totiž v tom, že má za to, že „každé organické tělo živého tvora je podle toho jakýsi druh božského stroje neboli přírodního automatu“, i když dodává, že takový božský automat „nekonečně daleko předstihuje všechny umělé automaty“ (s. 167–8). V čem pak spočívá superiorita božských „strojů“? „Stroje přírody, tj. živá těla, jsou však stroji ještě i ve svých nejmenších částech až do nekonečna. Právě to tvoří rozdíl mezi přírodou a uměním nebo také mezi božským a naším uměním.“ (S. 168; tato myšlenka připomíná dnešní fraktály.)

(Písek, 950721-2.)